

Riktlinjer för ekonomiskt bistånd

Antagen av kultur- och folkhälsonämnden, 2026-06-18 §

Ansvarig nämnd: Kultur- och folkhälsonämnden

1. Allmänt om uppdraget	3
1.1 Vägen till självförsörjning	3
1.2 Grundläggande principer för handläggning	3
1.3 Våld i nära relationer	6
2. Ekonomiskt bistånd	6
2.1 Riksnorm	7
2.2 Förhöjning av normen	8
2.3 Särskilda skäl att beräkna kostnader till en lägre nivå.....	9
3. Skäligen kostnader utanför riksnormen	9
3.1 Boende.....	9
3.2 Hushållsel	10
3.3 Arbetsresor och resor till planerad aktivitet	10
3.4 Hemförsäkring	11
3.5 Avgift till fackförening och arbetslöshetskassa.....	11
3.6 Akut bistånd – nödprövning	11
4. Övriga kostnader utanför riksnorm	11
5. Ekonomiskt bistånd när den enskilde har inkomster/egna tillgångar	12
6. Bistånd till levnadskostnader i övrigt	13
7. Kommunens möjlighet att ge bistånd enligt 12 kap 2 §	20
8. Bilaga	21

1. Allmänt om uppdraget

Kultur- och folkhälsonämndens ansvar är att stötta den enskilde i behov av tillfälligt stöd till att bli hållbart självförsörjande. Egen försörjning kan uppnås på flera sätt, bland annat genom arbete, studier eller annan ersättning. Ekonomiskt bistånd ska vara en tillfällig hjälp vid korta perioder av försörjningsproblem och målet är att varje individ ska bli självförsörjande så snart som möjligt. Den enskilde som ansöker om ekonomiskt bistånd ska få sin ansökan prövad snabbt och rättssäkert. Om ekonomiskt bistånd beviljas är det viktigt att den enskilde får ett snabbt och effektivt stöd på vägen mot en egen hållbar försörjning. Vidare vägledning finns att hämta i Socialstyrelsens Handbok för ekonomiskt bistånd samt föreskrifter och allmänna råd (SOF 2013:1)

1.1 Vägen till självförsörjning

När en ansökan om ekonomiskt bistånd inkommit ska den enskilde ha kontakt med en ansvarig handläggare för att gemensamt upprätta en handlingsplan över hur den enskilde ska bli hållbart självförsörjande. Den enskilde ska vara delaktig i upprättandet av handlingsplanen samt efterleva kraven i handlingsplanen för att kunna beviljas ekonomiskt bistånd. Insatser kan omfatta exempelvis SFI, arbetsmarknadsinsatser, rehabilitering eller andra sociala och medicinska insatser och kan kombineras vid behov. Uppföljning av den enskildes beviljade insats ska ske regelbundet i enlighet med socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om dokumentation (SOF 2014:5).

1.2 Grundläggande principer för handläggning

Förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet inom ekonomiskt bistånd syftar till att tidigt identifiera risker, stärka den enskildes egna resurser och förhindra att ett långvarigt biståndsbehov uppstår. Arbetet ska bidra till att den enskilde får stabilitet i sin ekonomi, förbättrade förutsättningar till egen försörjning och minskad social utsatthet.

Förebyggande insatser kan inkludera budget- och skuldrådgivning, stöd vid hantering av skulder, förmedlingsmedel, arbetsmarknadsinsatser samt samordnade insatser med andra aktörer såsom primärvård, skola och Arbetsförmedlingen. Insatserna ska anpassas till individens behov och sättas in i rätt tid för att motverka att problem fördjupas, exempelvis vid ohälsa, bristande språkkunskaper eller risk för hemlöshet.

Arbetet ska präglas av tidig upptäckt, individuella bedömningar och regelbunden uppföljning. Det förebyggande arbetet syftar både till att förhindra att behovet av ekonomiskt bistånd uppstår och till att minska biståndsbehovet när det redan finns.

Arbetsmarknadsinsatser och aktivitetskrav

För att motverka behovet av långvarigt försörjningsstöd är det viktigt att personer får tillgång till tidiga insatser som stärker möjligheterna att komma in på arbetsmarknaden. Syftet är att öka möjligheten till egen försörjning och minska risken för långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd.

För den som är arbetsför på hel- eller deltid gäller aktivitetskrav för att ha rätt till försörjningsstöd. Den enskilde ska vara aktivt arbetssökande, vara inskriven hos Arbetsförmedlingen samt delta i planerade arbetsmarknadsinsatser och andra kompetenshöjande aktiviteter.

Arbetsmarknadsinsatser kan exempelvis bestå av arbetsträning, praktik, jobbsökaraktiviteter, vägledning, språkträning eller andra aktiviteter som stärker individens möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Aktivitetskravet innebär att den enskilde förväntas delta aktivt i de insatser som planeras tillsammans med socialtjänsten och andra samverkande aktörer som ett led mot arbete, studier och egen försörjning.

Om man deltar i verksamheter angivna ovan och har frånvaro utan godtagbara skäl sker i första hand avdrag på personens riksnorm för de aktuella dagarna. Vid större frånvaro eller om deltagare helt avbrutit så kan personens ansökan avslås. Även upprepad frånvaro eller uteblivande från aktivitet kan påverka rätten till bistånd. Vid frånvaro på grund av sjukdom mer än sju dagar ska sjukdomen styrkas med läkarintyg. Vid återkommande sjukdomstillfällen ska rehabiliteringsarbete påbörjas.

Samordnade insatser

I det förebyggande arbetet är det viktigt att samordna insatserna med andra aktörer såsom primärvård, skola och Arbetsförmedlingen för att motverka långvarigt biståndsbehov. Socialtjänsten ska samverka med aktörer runt den enskilda och är skyldiga att initiera samordnade individuella planeringar, så kallad SIP, när behov finns.

Förmedlingsmedel

Förmedlingsmedel kan beviljas som en insats när den enskilde har svårt att hantera sin ekonomi och riskerar att inte få grundläggande behov tillgodosedda. Syftet är att skapa ekonomisk stabilitet och säkerställa att nödvändiga utgifter såsom hyra, el och livsmedel betalas.

Insatsen innebär att den enskilde, genom fullmakt, ger socialtjänsten möjlighet att tillfälligt förvalta inkommande medel och betala nödvändiga räkningar.

Förmedlingsmedel beviljas endast efter utredning av den enskildes ekonomiska situation och när andra alternativ bedöms uttömda. Åtgärden bör vara tidsbegränsad och ska syfta till att den enskilde åter ska kunna sköta sin ekonomi självständigt.

Budget- och skuldrådgivning

Budget- och skuldrådgivning erbjuds som en förebyggande insats för att hjälpa den enskilde att stabilisera sin ekonomi och undvika överskuldsättning. Rådgivningen

kan omfatta stöd i att upprätta budget, hantera skulder, förhandla avbetalningsplaner eller ansöka om skuldsanering.

Insatsen ska aktualiseras tidigt i kontakten med den enskilde och kan kombineras med andra förebyggande åtgärder, exempelvis förmedlingsmedel eller arbetsmarknadsinsatser. Syftet är att stärka den enskildes förmåga att på sikt ta ansvar för sin ekonomi och minska behovet av fortsatt ekonomiskt bistånd.

Helhetssyn

Socialtjänstlagen förutsätter att det i varje enskilt fall görs en individuell bedömning av hur hjälpbehovet ser ut. Bedömningen ska göras med ett helhetsperspektiv på den enskildes eller hushållets totala situation. Insatserna ska sedan vara individuellt anpassade för att kunna arbeta mot målet att frigöra och förstärka den enskildes förmåga.

Frivillighet och självbestämmande

Den enskilde ska vara delaktig i planeringen av sina insatser och aktivt medverka i arbetet med att förbättra sin livssituation

Skälig levnadsnivå

Ekonomiskt bistånd ska enligt socialtjänstlagen tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå. Bedömningen görs individuellt vid varje ansökan.

Samverkan

När behov finns ska socialtjänsten samverka med interna och externa aktörer för att säkerställa samordnade och effektiva insatser. Samverkan sker med den enskildes samtycke.

Barnperspektivet

I alla beslut som rör barn ska barnets bästa beaktas. Socialtjänsten ska dokumentera vilka överväganden som gjorts och hur barnets situation påverkat beslutet, oavsett om bistånd beviljas eller inte.

Jämställd och jämlik socialtjänst

Handläggningen ska främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, identitet, etnicitet, religion, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. I hushåll med två vuxna delas biståndet som regel mellan parterna. Enligt kommunfullmäktiges beslut ska försörjningsstöd betalas ut till båda parter när båda ansöker.

Noggrannhet vid handläggning

Handläggningen ska präglas av tydlig information, korrekta kontroller och fullgod dokumentation för att säkerställa rättssäkra beslut och motverka felaktiga utbetalningar.

Motverka felaktiga utbetalningar

Felaktiga utbetalningar ska förebyggas genom tydliga krav på underlag och noggrann prövning. Nödvändiga stickprovskontroller genomförs enligt internkontrollplan.

Vid felaktigt utbetalt bistånd ska återkrav övervägas enligt socialtjänstlagen. Handläggare ska uppmärksamma felaktigheter och vid behov initiera utredning eller underrätta berörda myndigheter. Polisanmälan ska göras vid misstänkt bidragsbrott och överprövning begäras när det är rimligt.

Beslut som sträcker sig över flera månader

Beslut om ekonomiskt bistånd ska normalt prövas månadsvis. Vid behov av längre beslut, exempelvis vid tandvård, ska ett återkallelseförbehåll alltid ingå:

"Vid väsentligt ändrade förhållanden av biståndsbehovet kan beslutet komma att omprövas."

Offentlighet och sekretess

Sekretess gäller för uppgifter om enskildas personliga förhållanden om inte utlämnande kan ske utan risk för men eller om en sekretessbrytande bestämmelse gäller. Sekretess kan brytas vid samtycke, misstanke om vissa allvarliga brott eller när myndighet har rätt att begära uppgifter. Samtycke ska som huvudregel inhämtas innan uppgifter lämnas ut.

1.3 Våld i nära relationer

Våld i nära relationer omfattar alla former av övergrepp mellan personer som har en nära relation. Kommunens ansvar att skydda och stödja våldsutsatta regleras i socialtjänstlagen samt i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd.

Våld kan ha direkt påverkan på den enskildes ekonomiska situation och försörjningsförmåga, exempelvis genom isolering, kontroll av ekonomi eller behov av akut trygghet. Därför är det en central del av handläggningen av ekonomiskt bistånd att uppmärksamma våldsutsatthet. Socialsekreterare ska rutinemässigt fråga om våld i samband med upprättande av handlingsplaner, i enlighet med gällande rutin.

2. Ekonomiskt bistånd

Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sina levnadskostnader i övrigt. Försörjningsstödet definieras i 12 kap. 1 § socialtjänstlagen och består av två delar, riksnorm och övrigt försörjningsstöd. Kommunen får enligt 12 kap. 4, a, d § socialtjänstlagen begära att den som får försörjningsstöd under viss tid ska delta i aktivitet eller annan kompetenshöjande verksamhet om den enskilde inte har kunnat erbjudas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd.

Ekonomiskt bistånd i form av försörjningsstöd beviljas enligt en särskild norm för att täcka hushållets löpande utgifter för livsuppehälle, så kallad riksnorm. I ekonomiskt

bistånd ingår även *skäliga levnadskostnader* i övrigt. Dessa kostnader ska styrkas och prövas individuellt.

2.1 Riksnorm

I *riksnormen* ingår kostnader för livsmedel, kläder och skor, förbrukningsvaror, lek och fritid, hälsa och hygien samt dagstidning, telefon och barn- och ungdomsförsäkring. Normbeloppen är olika för barnfamiljer, par och ensamstående. Riksnormen beslutas av regeringen i december varje år och grundar sig på Konsumentverkets senaste pris- och konsumtionsundersökningar. Riksnormen delas upp på olika hushållstyper och åldersintervaller. Följande poster ingår i riksnormen vid beräkningar:

Livsmedel

Kostnader för en näringsriktig och varierad kost för dagens samtliga måltider. Beräkningen av livsmedelskostnaderna utgår från en fyraveckors matsedel som följer Livsmedelsverkets näringsrekommendationer. Utgångspunkten är att all mat tillreds hemma. Livsmedelskostnaderna för enpersonshushåll är något högre med hänsyn till att vissa kostnader blir högre än för flerpersonshushåll.

Kläder och skor

Kostnader för vanliga kläder och skor för olika årstider, för vanliga sport- och fritidsaktiviteter och för något festligare tillfällen.

Lek och fritid

Kostnader för vanliga fritidsaktiviteter både inomhus och utomhus samt viss motion och kultur.

Barn- och ungdomsförsäkring

Kostnader för premie för gruppförsäkring eller individuell försäkring som gäller för sjukdom och olycksfall. Medräknas som en individuell utgiftspost som Konsumentverket beräknar för de barn som ingår i hushållet.

Förbrukningsvaror

Kostnader för dagligvaror som behövs för vård och skötsel av bostaden och av kläder och skor.

Hygien

Kostnader för den personliga hygien inklusive hårklippning och rakapparat, varor för skötsel av småsår med mera. Preventivmedel ingår inte.

Dagstidning och telefon

Kostnader för till exempel telefoni och helårsprenumeration av en dagstidning.

2.2 Förhöjning av normen

Om det finns särskilda skäl kan försörjningsstödet enligt norm beräknas till en högre nivå. Det gäller när någon har förhöjda kostnader för en eller flera av de budgetkostnader som ingår i riksnormen och om dessa poster inte täcks av annan ersättning. Förhöjda kostnader kan till exempel bero på:

- behov av särskild kost på grund av till exempel allergier, eller behov av näringstillskott ska alltid styrkas med ett intyg från vården.
- att det är en förutsättning för att barn ska kunna delta i fritidsaktiviteter
- att det är en förutsättning för att en förälder ska kunna ha umgänge eller kontakt med sitt/sina barn i rimlig omfattning och därför har extra utgifter för till exempel lek och fritid samt telefon
- ett tillfälligt behov av att köpa kläder och/eller skor, t ex efter institutionsplacering eller skyddat boende kan en person beviljats bistånd med max 2,8 procent av basbeloppet som ett engångsbelopp
- att den enskilde har tillfälligt höga kostnader för att hen blivit utsatt för våld eller annat brott
- att den enskilde har högre kostnader på grund av sjukhusvistelse i samband med faktura.

I Hylte kommun beviljas även förhöjning av norm för;

- **Resekostnad** på 200 kr/person för personer som har försörjningsstöd och bor utanför tätort. Kostnaden beräknas täcka behovet av resor inom kommunen till exempelvis myndigheter och vårdenheter.
- **Julpeng** på 500 kr per barn för familjer, med hemmavarande barn och ungdomar som under innevarande år inte kommer fylla mer än 18 år. Som hemmavarande barn räknas de som sover hos biståndssökande föräldern/föräldrarna minst fyra nätter per månad. Julpengen ges för den utbetalning som sker under december månad (inför januari månad).

Merkostnader för umgänge med barn

Med umgänge avses att barnet övernattar hos umgängesförälder. Att umgängesförälder träffar sitt barn dagtid är således inte umgänge i lagens mening. Umgängeskostnader beräknas för de dagar som barnet tillfälligt är medlem i hushållet. I umgängeskostnaden ingår mat, hälsa - hygien, samt lek- och fritidskostnader och beviljas vid behov max 6 dagar per månad samt 3 veckor under året vid exempelvis sommarlov och jullov. När barnet bor växelvis hos båda föräldrarna ska normalt inkomster och utgifter som rör barnet delas lika mellan föräldrarna och halvt barnbidrag och halv månadsnorm för barnet räknas med.

2.3 Särskilda skäl att beräkna kostnader till en lägre nivå

Socialnämnden bör beräkna kostnaderna enligt riksnormen till en lägre nivå bland annat:

- Om den enskilde hamnat i en akut nödsituation och endast behöver tillfälligt ekonomiskt bistånd.
- Om den enskilde har för avsikt att endast vara en kortare tid i vistelsekommunen.
- Om den enskilde inte har vissa kostnader för poster som ingår i riksnormen eller dessa är lägre än riksnormen, t.ex. under vistelse i heldygnsvård.
- Om det är uppenbart att den enskilde använder biståndet till annat än det är avsett för, så som alkohol eller droger.

3. Skäliga kostnader utanför riksnormen

Försörjningsstödet kan utöver riksnormen lämnas för skäliga kostnader för ett antal andra behov. När den enskilde som söker bistånd uppvisar en kostnad som är högre än kommunens fastställda nivåer ska alltid en individuell bedömning göras.

3.1 Boende

Generellt

Vid en prövning av skälig boendekostnad skall en individuell bedömning göras av vad som är skäligt för den biståndssökande. I bedömningen bör vi utgå ifrån vad en låginkomsttagare på orten normalt har råd med. Nämnden fastställer normen för högsta godtagbara boendekostnad. För aktuella belopp, se bilaga. Hyrorna höjs löpande enligt de kommunala hyresbolagens årliga hyreshöjningar och avrundas till lämpligt hundratal.

Den sökande ska uppmanas att folkbokföra sig på adressen där personen bor eftersom man enligt folkbokföringslagen ska vara skriven där man bor och vistas. Sökanden har skyldighet att söka bostadsbidrag.

För familjer med små barn är det rimligt att barn delar rum. Om hyresnivån överstiger genomsnittshyran kan så kallat rådrum ges för möjlighet att förändra boendesituationen. Den sökande ska då erhålla ett rådrum, det vill säga ett skriftligt förhandsbesked, med besked om avyttringstidens längd, vilket får ses som ett överklagbart beslut. Rimlig avyttringstid bedöms vanligen vara 4 månader.

Kommunalt andrahandsboende

Vid särskilda skäl och om den enskilde inte har möjlighet att skaffa boende på egen hand, kan bistånd i form av andrahandsboende, ett så kallat socialt kontrakt, beviljas. Huvudregeln är att klienten har uttömt alla andra möjligheter att på egen hand anskaffa en bostad och att biståndet bedöms nödvändigt för att klienten ska kunna

uppnå en skälig levnadsnivå. Handlingsplan upprättas i ärendet efter utredning och följs upp inom kontinuerligt.

Inneboende, boende i andra hand

När någon bor inneboende eller i hyr i andra hand, bör den hyra som lägenhetsinnehavaren och andrahandshyresgästen har avtalat, godkännas. Detta under förutsättning att den är skälig.

Särskilda situationer

Boendekostnad under fängelsevistelse eller häktningstid

Häktade och personer som avtjänar en faktisk strafftid på högst 6 månader kan ges ekonomiskt bistånd till den faktiska boendekostnaden under hela häktningstiden respektive strafftiden, om de annars riskerar att bli bostadslösa.

Kostnader för egen bostad i samband med vistelse i annat boende

Under placeringstiden kan den enskilde ha kvar sina kostnader knutna till bostaden. Bistånd kan utgå efter sedvanlig ekonomisk prövning. Vid längre placeringstid än 6 månader bör den enskilde rekommenderas att hyra ut sin bostad i andra hand, om hyresvärden ger sitt samtycke och det är lämpligt. Om hyresvärden inte ger något sådant samtycke, kan den enskilde begära tillstånd till uthyrningen hos hyresnämnden. I förekommande fall kan ekonomiskt bistånd ges till boendekostnaden i avvaktan på hyresnämndens beslut.

Hemlöshet

När någon är hemlös och ansöker om bistånd är det viktigt att ha helhetssyn på den hemlöses situation och vilket stöd denne kan vara i behov av, på kort och lång sikt. Genom strukturerad samverkan kan avhysning på grund av obetalda hyror undvikas och hemlöshet förebyggas.

3.2 Hushållsel

Kostnader för hushållsel beviljas utifrån en rimlig förbrukning av hushållsel för olika hushållsstorlekar. Möjlighet till individuella bedömningar ska finnas.

Se bilaga för vägledning kring en rimlig hushållselskostnad.

3.3 Arbetsresor och resor till planerad aktivitet

Med arbetsresor avses resor till och från arbetet eller en praktikplats, arbetsmarknadsåtgärder, utbildning, yrkesutbildningar, SFI, arbetsintervjuer. Huvudregeln är att busskort beviljas när behovet finns och krävs för att ta sig till planerad aktivitet. Undantag görs då boendet/arbetet inte möjliggör resor med allmänna kommunikationsmedel. Försörjningsstöd till arbetsresor med egen bil kan beviljas enligt riksskatteverkets schablon för bilresor. I milersättningen ingår alla drifts- och reparationskostnader. Om arbetsresor görs med lånad bil medräknas en kostnad motsvarande bensinpriset per mil.

Möjligheten att få ersättning via Arbetsförmedlingen ska alltid undersökas. Vid pendlingsstöd från Arbetsförmedlingen beviljas kostnad avseende egenavgiften.

3.4 Hemförsäkring

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till hemförsäkring. Information kring skäliga kostnader för hemförsäkring hämtas från Konsumentverket.

3.5 Avgift till fackförening och arbetslöshetskassa

Ekonomiskt bistånd till avgift för fackförening och/eller arbetslöshetskassa kan beviljas med det belopp som gäller för den organisation den enskilde tillhör. Den enskilde uppmanas dock att undersöka möjligheten till reducerad avgift.

3.6 Akut bistånd – nödprövning

Riksnormen kan vid särskilda fall beräknas till en lägre nivå.

Ett tillfälle då detta kan tillämpas är om den enskilde hamnat i en akut nödsituation och behöver tillfälligt ekonomiskt bistånd för att få möjlighet att lösa situationen.

Vid bedömning ska hänsyn tas till om det finns barn i hushållet, deras situation ska alltid särskilt uppmärksammas. Föräldrarna ska informeras om deras föräldraansvar att tillgodose levnadsvillkor som är nödvändiga för barnet. Om behovet är upprepat eller om det finns indikationer på att barn kan fara illa, kan det finnas anledning till oro för barnets hälsa och utveckling och orosanmälan till socialtjänsten ska övervägas.

Bistånd till matpengar kan beviljas för sökande som redan erhållit försörjningsstöd men som av någon anledning trots detta står helt utan medel för sin försörjning. Bedömningen ska vara mycket restriktiv, matnorm ska inte beviljas vid upprepade tillfällen.

4. Övriga kostnader utanför riksnorm

Bilinnehav

En försörjningsstödstagare som inte är beroende av bil för inkomstens förvärvande kan äga en bil, till ett värde av 20 procent av gällande basbelopp, utan att det påverkar rätten till ekonomiskt bistånd. Kostnader för bilen kan dock inte medräknas som godtagbar utgift. Vid ett högre värde skall bilen avyttras inom en månad.

Egenavgift vid stöd-/omvårdnadsboende

Vid behov av ekonomiskt bistånd ska den enskilde, i första hand, se över möjligheter till nedsättning av de kommunala avgifterna då en kommunal avgift aldrig får sättas till en sådan nivå så att den skapar ett behov av ekonomiskt bistånd.

Försörjningsstöd vid vistelse på institution

I samband med vistelse på behandlingshem eller sjukhus kan bistånd till fickpeng utgå med 5 procent av gällande prisbasbelopp per månad om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Kontroll med socialsekreterare vuxen görs för att förhindra dubbelutbetalning i det fall fickpengar är inkluderade i behandlingskostnaden. I fickpengen ingår Konsumentverkets poster avseende dagstidning, telefon, hälsa och hygien, lek och fritid samt kläder. Fickpengen ska även omfatta resor vid till exempel permission eller hemresa.

Bistånd till hyra och el under behandlingshemsvistelse bedöms utifrån det individuella fallet. Fickpengar utgår inte till personer som är häktade eller som avtjänar fängelsestraff genom kriminalvården.

Avgift vid sjukvård

Patientens egenavgift vid sjukhusvård utgör avgift för kost och logi och ryms delvis inom försörjningsstödet kostnadspost för mat. Mellanskillnaden, patientavgiften reducerad med matpengar för samma antal dagar, beviljas i form av förhöjd norm.

Utlandsvistelse

Huvudprincipen är att försörjningsstöd bara i undantagsfall beviljas vid utlandsvistelse. I helhetsbedömningen måste hänsyn även tas till hur resan betalats och om den enskilde genom att resa påverkar sin möjlighet till självförsörjning eller möjlighet att i framtiden få försörjning i Sverige.

5. Ekonomiskt bistånd när den enskilde har inkomster/egna tillgångar

Vid bedömning av om en person har rätt till ekonomiskt bistånd utreds om personen kan tillgodose behovet med inkomster eller egna tillgångar. Nedan listas inkomster/tillgångar som kan tas i beaktande vid en bedömning om behov av stöd.

Inkomster

Vid beräkning medtas inkomster i form av till exempel lön, bostadsbidrag, barnbidrag, studiebidrag och underhållsstöd. I den individuella bedömningen ingår att säkerställa att den enskilde har sökt alla bidrag den har rätt till. Detta kan annars påverka rätten till ekonomiskt bistånd. Reducerat eller indraget studiebidrag till följd av ogiltig skolfrånvaro ska som utgångspunkt inte kompenseras av höjt försörjningsstöd.

Skadestånd

Skadeståndsrätten skiljer mellan ekonomiskt och ideellt skadestånd. Det ekonomiska skadeståndet är till för att kompensera ekonomiska förluster, medan det ideella skadeståndet avser att ersätta bland annat fysiskt och psykiskt lidande av övergående (ersättning för sveda och värk) och bestående (ersättning för lyte och men) art vid personskador och kränkning av den personliga integriteten vid brott.

Det ekonomiska skadeståndet ska betraktas som inkomst vid beräkningen av ekonomiskt bistånd om det är ersättning för inkomstförlust, dock inte om det är kompensation för andra ekonomiska förluster. En individuell bedömning måste dock göras i varje enskilt fall. Ideellt skadestånd ska normalt räknas som en tillgång. Endast tillgångar som den enskilde fått för att täcka klart förutsägbara kostnader av skadan kan undantas, till exempel rehabiliteringskostnader med anledning av skada.

Barn och ungdomars tillgångar och inkomster

Barn är aldrig underhållsskyldiga för sina föräldrar. Förekomsten av tillgångar hos barn kan dock innebära att det påverkar barnets del av försörjningsstödet eller en ansökan som avser barnet.

Ett barn bör alltid få disponera en del av sina inkomster för egen räkning utan att det påverkar föräldrarnas rätt till ekonomiskt bistånd. Hemmavarande barn och skolungdomar under 21 års ålder kan ha inkomster i form av lön eller arvode upp till 15 procent av ett prisbasbelopp utan att det beaktas vid prövningen av ekonomiskt bistånd. Inkomster i form av lön och arvode behöver styrkas. Inkomster i form av lön och arvode normaliserar barns och ungdomars villkor och kan även vara viktigt med tanke på framtida arbete och egen försörjning.

Ålderspensionärer

Personer som uppnått riktålder och som har låg eller ingen pension kan ha rätt till äldreförsörjningsstöd och bostadstillägg från Pensionsmyndigheten. I de fall försörjningsstöd beviljas i avvaktan på beslut hos Pensionsmyndigheten ska kommunen återsöka retroaktiv ersättning från Pensionsmyndigheten.

Ålderspensionärer kan i vissa fall ha rätt till ekonomiskt bistånd för tandvård eller glasögon.

6. Bistånd till levnadskostnader i övrigt

Utöver det ekonomiska bistånd som kan beviljas i enlighet med riksnormen och för skäligen kostnader utöver normen kan bistånd beviljas för personens levnadskostnader i övrigt. I följande avsnitt finns riktlinjer för ändamål som är vanligt förekommande. Ändamålen står i bokstavsordning.

Vissa av ändamålen ingår vanligtvis i en skälig levnadsnivå om kostnaden är skälig och sökanden i övrigt uppfyller förutsättningarna för försörjningsstöd. Det gäller löpande kostnader för läkarvård, medicin och färdtjänst.

Ekonomiskt bistånd kan beviljas för till exempel;

Avgifter för kommunal service

- Äldreomsorg
- Barnomsorg

Hushållets inkomster styr hur stor avgiften för barnomsorgen blir. Familjer med låg inkomst eller stor försörjningsbörda ska ansöka om reducerad barnomsorgsavgift. Den reducerade avgiften ingår i en skälig levnadsnivå och medtas i beräkningen.

- Omsorg för personer med funktionsnedsättning

Begravningskostnader

Ekonomiskt bistånd blir aktuellt om tillgångar saknas i dödsboet och försörjningsskyldiga som till exempel föräldrar eller efterlevande makars/registrerade partners saknar ekonomisk förmåga i form av inkomster eller tillgångar.

Bistånd kan beviljas för resa till begravning inom Sverige om den avlidne är nära anhörig. Med nära anhörig innebär make/maka eller motsvarande, förälder, barn, syskon, mor- och farförälder samt barnbarn. Kostnaden ska vara skälig.

Cykel och moped

Bistånd till cykel för barn kan beviljas från 6 års ålder när familjen är långvarigt beroende av försörjningsstöd. Skälig kostnad för cykelhjälm kan beviljas för barn under 15 år, i enlighet med lagkrav.

För vuxna kan bistånd till cykel eller moped beviljas restriktivt när fordonet behövs för inkomstens förvärvande och kollektivtrafik inte är ett alternativ. Begagnat inköp ska alltid övervägas. Bistånd kan lämnas med högst 2 procent av prisbasbeloppet för vuxencykel och 7 procent för moped, inklusive hjälm.

Dator, surfplatta och telefon

Ekonomiskt bistånd kan beviljas för inköp av dator eller surfplatta upp till högst 7 % av prisbasbeloppet. Det gäller endast om den sökande eller familjen får löpande försörjningsstöd, och inte själva kan bekosta dator/surfplatta inom den närmaste tiden.

Om föräldrarna har smarttelefoner bedöms behovet, i vissa fall, kunna tillgodoses genom en sådan telefon.

Om familjen har barn eller ungdom som går i skolan, och barnet bor minst halvtid hos den förälder som ansöker, ska först kontrolleras om skolan kan låna ut en dator/surfplatta kan barnets behov tillgodoses därigenom.

För telefon beviljas bistånd endast till den billigaste modellen av smarttelefon om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

Deposition för el och hyra

Om elleverantören kräver depositionsavgift för att den enskilde ska få teckna abonnemang, bör bistånd beviljas till denna kostnad, om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Depositionsavgiften räknas av mot elfakturan efter 6 månader.

Depositionsavgift för hyra beviljas endast i undantagsfall. Stark restriktivitet skall råda.

Flyttkostnader

Ekonomiskt bistånd till flyttkostnader kan beviljas för personer med försörjningsstöd eller inkomster i nivå med riksnormen när flytten är motiverad av hälsoskäl, sociala skäl, ökad möjlighet till självförsörjning, minskade boendekostnader eller behov av ett mer varaktigt boende.

Vid flytt till annan ort av arbetsmarknadsskäl ska möjligheten till stöd från Arbetsförmedlingen alltid utredas. I första hand beviljas kostnad för hyra av släp inklusive bensin och försäkring mot kvitto. Bistånd till flyttfirma ges endast vid särskilda skäl och efter kostnadsförslag från två firmor.

Om den enskilde på grund av funktionsnedsättning eller ålder inte kan genomföra flyttstädningen själv kan bistånd beviljas. Vid användning av städfirma krävs kostnadsförslag från två firmor.

Friskvård på recept

I det fall läkare skriver friskvård på recept kan kostnad för träningsutrustning och/eller träningskort beviljas, utifrån den enskildes behov och vad som framgår i recept.

Fritidsaktiviteter för barn

Utöver det belopp som ingår i riksnormen för fritid och kultur kan extra bistånd beviljas till barn och unga, om det finns särskilda skäl. Möjligheten att ta del av det nationella fritidskortet ska först beaktas, för barn över 7 år.

Bistånd kan ges när kostnaden för en aktivitet är hög och inte ryms inom riksnormen, familjen regelbundet får försörjningsstöd, och behovet bedöms vara långvarigt.

Glasögon eller kontaktlinser

Skäliga kostnader för glasögon eller kontaktlinser kan beviljas om dessa inte täcks av andra bidrag, till exempel för barn och unga. Behov av glasögon eller linser ska vara styrkt av legitimerad optiker eller läkare. Den sökande ska uppvisa intyg och kostnadsförslag som styrker behovet av glasögon eller linser och vad som ingår i begärt pris. Kontaktlinser beviljas endast om synnerliga skäl föreligger. Skälig kostnad för glasögon är de paketpris som de flesta optiker erbjuder.

Hemutrustning

Bistånd till grundutrustning beviljas om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Ungdomar som skapar sitt första hem förväntas kunna tillgodose behovet genom att plocka ihop det behövliga från föräldrahemmet, från vänner och släktingar. Behov av kompletterande hemutrustning kan även uppkomma, till exempel vid långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd, ändrad familjesituation (ytterligare barn, skilsmässa)

och flytt. Behov kan även uppkomma på grund av att någonting går sönder, speciellt vid långvarigt försörjningsstöd.

Hyresgästförening

Månadskostnad för medlemsavgift kan beviljas om det bedöms finnas särskilda behov av det.

Hälso- och sjukvård

Ekonomiskt bistånd kan beviljas för läkarvård och annan sjukvårdande behandling som omfattas av högkostnadsskyddet, exempelvis besök hos distriktssköterska, sjukgymnast, psykolog eller annan öppenvård. Uteblivna besök ersätts inte.

Läkemedel som ingår i högkostnadsskyddet kan beviljas. För uppföljning kan sökanden behöva lämna receptspecifikation som visar vem läkemedlet avser och att det är betalt.

Psykoterapi är hälso- och sjukvårdens ansvar och beviljas som huvudregel inte genom ekonomiskt bistånd. Sökande hänvisas i stället till vårdcentral eller psykiatrisk öppenvård.

Identitetshandling

Kostnad för identitetshandlingar beviljas om behovet av försörjningsstöd inte är ytterst kortvarigt och att behovet därmed kan tillgodoses på annat sätt. Kostnad för nya identifikationshandlingar kan beviljas mot uppvisande av polisanmälan.

Enligt rättspraxis bör barn från 13 års ålder beviljas kostnad för identitetshandling. Kostnader i samband med ansökan om pass beviljas inte om man redan har en giltig legitimation.

Internet

Bistånd till kostnader för internetuppkoppling kan beviljas hushåll med behov av internet. Internetuppkoppling beviljas med max 0,6 procent av prisbasbeloppet per månad om det inte föreligger några särskilda skäl till att beakta en högre kostnad.

Nämnden bör i sin bedömning av behovet av internetuppkoppling ta särskild hänsyn till behoven hos barn och ungdomar som går i skolan.

Magasineringskostnad

Bistånd till kostnad för magasinering av bohag kan beviljas den som har löpande försörjningsstöd om den sökande inom överskådlig tid förväntas kunna få ny bostad. Vad som är överskådlig tid måste avgöras från fall till fall. Besluten ska tidsbegränsas och omprövas vid behov. Det är den enskilde som ska stå för kontraktet gentemot magasineringsfirman.

Rekreation

Kostnad för rekreation kan endast beviljas om särskilda skäl föreligger.

Resor

Resa frivård

För kostnad till resa för möte hos frivården beviljas ersättning för resor i de fall där personerna har en planering med frivården.

Riksfärdtjänst

Kostnader för resor med riksfärdtjänst kan beviljas efter individuell bedömning.

Sjukresor

Man har rätt till ersättning från Region Halland för resor i samband med läkarvård, sjukvårdande behandling och tandvård. Det viktigaste är att man väljer billigaste alternativet. Ekonomiskt bistånd utgår till egenavgiften.

Umgängesresor

Kostnader för umgängesresor kan beviljas för att barn ska kunna umgås med sin förälder som bor på annan ort. Vad som har reglerats genom en dom, beslut av domstol eller genom avtal om umgänge, bör beaktas vid bedömningen.

Återföreningsresor

Bistånd till egenavgift kan beviljas i de fallen Röda Korset beviljat hjälp till resekostnaden för barn som ska förenas med föräldrarna i Sverige.

Rättshjälpsavgift inklusive självrisk

När det gäller juridisk hjälp ska sökande som behöver ekonomiskt bistånd i första hand utnyttja rättshjälp via Rättshjälpsmyndigheten och rättskydd utifrån hemförsäkringen.

Sanering av bostad

Sanering av bostad beviljas normalt sätt inte. Vid ansökan om sanering av bostad i samband med flytt, ska den enskilde inkomma med kostnadsförslag från två firmor. Bistånd till sanering avseende dödsbo beviljas endast när den avlidne innehaft ett andrahandsboende där kommunen haft förstahandskontraktet.

I vissa fall krävs sanering av en bostad innan den som bor i bostaden kan få bistånd i form av hemtjänst. Den enskilde kan då få bistånd till kostnad för sanering.

Kostnadsförslag ska inhämtas från två firmor.

Skulder

I normalfallet beviljas inte ekonomiskt bistånd till skulder. Råd och stöd kan sökas hos kommunens budget- och skuldrådgivare.

Vissa skulder kan orsaka större sociala konsekvenser än andra. Ekonomiskt bistånd kan till exempel beviljas till barnomsorgsskuld, elskuld och/eller hyresskuld när

andra alternativ är uteslutna.

Spädbarnsutrustning

Den som en längre tid har haft försörjningsstöd eller inkomster i nivå med normen kan beviljas bistånd till del av eller full grundutrustning för spädbarn.

Om det finns syskon och åldersskillnaden inte är för stor, kan det i vissa fall vara rimligt att räkna med en viss återanvändning av kläder och utrustning. Biståndet prövas utifrån det faktiska behovet och sökandens egna möjligheter att skaffa nödvändig utrustning. Bedömningen utgår ifrån delar av spädbarnsutrustningen köps begagnat.

Studier

Vuxna studerande bör i regel ha sin försörjning genom studiestödsformerna. Utgångspunkten är att vuxenstuderande inte står till arbetsmarknadens förfogande och därför inte är berättigade till försörjningsstöd.

Undantag kan i särskilda fall göras för enstaka kurser som är av sådan omfattning att studiemedel inte kan utgå och om det bedöms som en lämplig åtgärd för att den enskilde ska öka sin möjlighet till att på sikt bli självförsörjande. Stor restriktivitet ska råda.

Om en person i undantagsfall efter individuell behovsprövning, beviljas ekonomiskt bistånd för vuxenstudier ska denne ändå alltid söka studiemedlets bidragsdel.

Grundskolenivå

Vid särskilda skäl kan kompletterande ekonomiskt bistånd beviljas för studier på grundskolenivå. För grundskolestudier krävs att bidragsdelen från CSN söks.

Gymnasienivå

Vid särskilda skäl kan kompletterande ekonomiskt bistånd beviljas för studier på gymnasienivå under en begränsad period. Bidragsdelen från CSN ska sökas. Personer som studerar på högre nivå än grundskolenivå, där detta är en del av Arbetsförmedlingens planering, inom jobb- och utvecklingsgarantin eller jobbgarantin för ungdomar, kan studera med bibehållet försörjningsstöd.

Högskolenivå

Studier på högskolenivå ska som regel finansieras genom studiemedel. Ekonomiskt bistånd beviljas inte för personer som har studiemedel.

Övrigt kring studier

Om den ena parten i ett hushåll studerar och studierna är en förutsättning för den framtida försörjningen, kan fasta kostnader delas lika mellan de vuxna. Den studerande räknas ut ur hushållet i normberäkningen. Barnens norm delas på två, liksom barnbidrag och bostadsbidrag, eftersom den studerande förväntas bidra till hälften av barnens försörjning

Studerande som söker ekonomiskt bistånd under studieuppehåll ska delta i anvisad praktik eller annan kompetenshöjande aktivitet samt söka arbete i god tid inför uppehållet.

Svenska för invandrare

Vid SFI, svenska för invandrare, är personen hänvisad till ekonomiskt bistånd då SFI inte är studiemedelsberättigande.

Student

Avgångselever i familjer som uppbär försörjningsstöd kan beviljas extra bistånd i samband med studentexamen. Bistånd kan utgå med maximalt 4 procent av basbeloppet gällande år. En förutsättning för att biståndet ska beviljas är att familjen har varit biståndsberättigade under de senaste sex månaderna.

Svenskt medborgarskap

När det gäller avgift för ansökan om svenskt medborgarskap faller det inte under begreppet skälig levnadsnivå.

Tandvård

Ekonomiskt bistånd kan beviljas för skäliga kostnader för nödvändig tandvård, inklusive förebyggande behandling. Bedömningen utgår främst från behandlande tandläkares åtgärdsförslag, och utlåtande från förtroendetandläkare kan begäras vid behov. Kostnadsförslag från två tandläkare krävs för prövning. Bedömningen utgår från referenspriser.

Tandvårdskostnader bedöms utifrån den enskildes möjlighet att själv betala inom överskådlig tid. Endast åtgärder som omfattas av tandvårdsstöd beviljas, och bistånd ges till det billigaste behandlingsalternativet.

Uteblivna besök ersätts inte. Vid akut tandvård, exempelvis vid värk, infektion eller trauma, krävs ingen ansökan i förväg. Akut tandvård under fängelsevistelse bekostas av Kriminalvården. Interna med mer än två års sammanlagd tid i häkte och fängelse kan få grundläggande tandvård där.

TV

Om behovet av ekonomiskt bistånd inte bedöms vara kortvarigt, kan bistånd till TV beviljas. För hushåll utan barn kan behovet bedömas vara tillgodosett om personen har en dator/surfplatta med internet. Vid barn i familjen ska barnens behov av TV beaktas.

Vitvaror

Bistånd till diskmaskin eller tvättmaskin kan beviljas om det finns ett medicinskt behov som är styrkt med läkarintyg och behovet inte kan tillgodoses genom på annat sätt genom exempelvis merkostnadsersättning eller på annat sätt.

7. Kommunens möjlighet att ge bistånd enligt 12 kap 2 §

Kultur- och folkhälsonämnden kan ge bistånd enligt 12 kap 2 § SoL utöver vad som följer av 12 kap 1 § om det finns skäl för det. Det kan exempelvis vara hjälp till hyresskulder trots att den enskilde haft ekonomisk möjlighet att själv betala sin hyra, men prioriterat annat. Denna hjälp kan nämnden frivilligt ge. Hjälpn skall återkrävas av nämnden om den har betalats ut med tydliga villkor om återbetalning.

8. Bilaga

Boendekostnad

Högsta godtagbara boendekostnad 2026 (exklusive el) (utifrån hyreshöjning om 2,38 %).

Familjetyp	Boendekostnad
1–2 personer <i>(exempel 6 100 kr (2025)*1,0238 = 145 kronor)</i>	6200kr
3 personer	7 450 kr
4 personer	8 200 kr
5–6 personer	9 300 kr
7 personer	10 500 kr

Om en familj består av fler än 8 personer görs en individuell bedömning.

Totalkostnad boendekostnad samt hushållsel

Familjetyp	Total boendekostnad (inklusive el)	Hushållsel (enligt Konsumentverket 2025)
1–2 personer	6 600 kr – 6 730kr	1 person 400 kr
3 personer	8 150 kr	2 personer 530 kr
4 personer	9 070 kr	3 personer 700 kr
5-6 personer	10 310 kr- 10 450 kr	4 personer 870 kr
7 personer	11 780 kr	5 personer 1 010 kr
		6 personer 1 150 kr
		7 personer 1 280 kr

Hemutrustning

Ungefärliga summor för begagnade möbler och utrustning.

Säng och madrass	1 400 kr
Köksbord och stolar	800 kr
Köksutrustning	1 500 kr
Lampor/belysning	500 kr
Linne/handdukar	500 kr
Soffa	1 000 kr
Soffbord	300 kr
TV	1 500 kr
TV-box	400kr
Dammsugare	600 kr